

Fjölskylda hans er upprunnin í Nýja-Englandi; afi skáldsins lauk guðfræðinámi í Harvard en hélt síðan vestur á bóginn og varð einn af stofnendum Washington-háskólans í St. Louis; faðir hans var efnaður verksmiðjueigandi þar í borg. Í æsku Eliots var St. Louis ásamt Chicago höfuðborg hinna nývöknudu miðvesturríkja Bandaríkjanna; þar var ungur og þrótt mikill háskóli; og þar voru bókasöfn, bókaforlög, tímarit. Ekki er mikið vitað um mólandi áhrif á Eliot í uppvextinum; en áhrif Irvin Babbitts og nýhumanismans, sem gætti á fyrsta skeiði Eliots, kunna að hafa hafizt þar. Gagnger heimspekimenntun varð undirstaða að gagnrýni hans. Þessi heimspekilega undirstaða skýrir líklega hinn mynduga tón sem jafnan auðkennir gagnrýni Eliots þótt sumstaðar bresti samhengi, gæti mótsagna, þótt hún þróist og taki breytingum. Lesendum hans skildist undireins að hér fór höfundur sem hafði hugsað viðfangsefni sín til hlítar og lét uppi yfirvegaðar niðurstöður, þó svo þær virtust í bili efblandnar og prófandi. Í *The Sacred Wood* lýsti hann í frægri ritgerð, *Tradition and the Individual Talent*, viðfangsefni sem kann að vera hornsteinninn undir allri gagnrýni hans; það er afstaðan milli bókmenntaarfsins og hvers einstaks skálds, afstaða hins nýja skáldverks til sígilda skáldverka tungunnar og heimsins, nútímans til fortíðarinnar og fortíðarinnar til nútímans og framtíðarinnar. Tvö hliðstæð viðfangsefni lágu þegar í augum uppi: afstaða skálds og skáldverks fyrir, við og eftir sköpun þess, nauðsyn þess að snúa við afstöðunni til fortíðarinnar svo hún verði skilin í ljósi nútíðar. Þessi efni og tilbrigði þeirra eru viðfangsefnið í öllum bezta skáldskap Eliots frá *Prufrock* og fram til *Four Quartets* og í allri gagnrýni hans.

Eliot miðaði að fastri skipan, formi, aga. Engum kom á óvart yfirlýsing hans í ritgerðasafninu *For Lancelot Andrews* (1928) að hann væri rojalisti í stjórnmálum, klassísisti í bókmenntum, og aðhylltist angló-kapólska trú. Hér

T. S. Eliot

var kominn afturhaldsmaður, sem stöðugt tók þróun og breytingum; hann ástundaði skipulega könnun og leit verðmæta sem bæði sjálfur hann og samtíð hans fundu til að voru þeim glötuð. Frjóstu verk hans voru unnin á þriðja tug aldar innar; áhrif hans á samtíðarbókmenntir urðu mest á hinum fimmta. Þá var hafið þriðja skeiðið á ferli hans, leikritunin, en hinni sparlegu ljóðagerð hans og gagnrýni raunverulega lokið.

Skáldverk Eliots, ljóðin og leikrit hans, eru tilraunir til þvílíks skáldskapar sem gagnrýni hans lýsir. Sjálfur hefur hann sagt að franska skáldið Jules Laforgue væri fyrsta fyrirmynd sín; af Laforgue hafi hann lært bæði hnyttni og myndvísi. Ættartala Eliots er vitaskuld lengri: aðferð frönsku symbolistanna er meðfædd skáldskap hans, og handan þeirra eru ensku háspekiskáld á 17du öld, einkum Jonson, Milton, Marvell, Donne. Þann skyldleik á hann sameiginlegan með Emerson

og Emily Dickinson sem bæði vísuðu á bug hinum rómantísku skáldum 19du aldar eins og Eliot. Einhver þáttur í frjálslyndum amerískum púritanisma laðast þannig að ófgafullri táknstefnu; þar er undankomuleið frá ringulreið tilfinninga á vit ópersónulegri siðlegrar og listrænnar skipanar. Og þannig hlítti Eliot gróinni amerískri bókmenntahefð þótt svo hann yndi ekki nútímalífi í Ameríku. Sjálfur reyndist hann vera siðamaður þó að siðernisleið hans lægi um skáldskap. Skáldskapurinn leiddi hann á vit við guðfræði án þess hann fengist beinlínis við siðfræði sem slíka.

Öfgar þessarar aðferðar birtast vel í öllum fyrri skáldskap Eliots, fram til *The Waste Land*, 1922; og þegar bezt lætur auðnast honum hlutlægnin sem stefnt er að. Skáldverkið á að endurvekja goðsöguna, sígildan annál mannlegrar reynslu, meta samtíðarviðburði, persónulegar tilfinningar við hana. Fólkið í kvæðunum, Sweeney, Burbank,